

VERSLAG VAN DE 184^e LEDENVERGADERING
GEHOUDEN OP WOENSDAG 11 NOVEMBER 1953
TE ZWOLLE

Het was 's morgens elf uur toen de voorzitter, de heer G. J. Lugard Jr. de vergadering opende en de talrijk opgekomen leden welkom heette, in het bijzonder de eere-voorzitter, Mr. G. J. ter Kuile. Hij wijdde mede aandacht aan het vele werk ten bate van de Overijsselsche cultuur, dat de thans 80-jarige Dr. J. H. Heek heeft verricht en bracht hulde aan deze beide veteranen, aan wien ook onze vereeniging zoo veel te danken heeft. Vervolgens herdacht spreker de sedert de vorige vergadering overleden leden Dr. H. L. Bezoen te Amersfoort, die helaas op zoo jeugdige leeftijd door een noodlottig ongeluk om het leven is gekomen, en die nog zoveel beloofde te kunnen doen, ook op het terrein van onze vereeniging; voorts mevrouw Jordaan-Elderink te Enschede en de heer H. A. C. Poortman te Diepenheim, een der oudste leden der Vereeniging. Voor het lidmaatschap hebben bedankt G. van den Enk alsmede de heer en mevrouw Plantenga te Kampen en de heer en mevrouw Scheffer-ter Kuile te Enschede.

Als nieuwe leden werden voorgesteld: W. T. C. Tromp Meesters te Zwollerkerspel door Mr. Baron van Utenhove; Mr. J. Belonje te Alkmaar door de secretaris, W. J. Bitter te Delden door A. E. Nijland, Mr. Dr. W. Jappe Alberts te Utrecht door Dr. J. G. Avis, Mr. Y. W. Kranenburg te Almelo door Mr. I. A. Houck, Dr. F. S. Sixma Baron van Heemstra te Laag-Zuthem door Mr. A. Haga, J. Vredenberg te Haaksbergen door G. J. Ouwens, B. C. Sluyk te Hengelo, door D. Jordaan J.G.Hz. Ook werden voorgesteld Dr. Arn. Rakers

te Nordhorn door de secretaris, Dr. L. Edel te Quendorf bij Schüttof, Erfprinz Christiaan von Bentheim und Steinfurt te Burgsteinfurt, G. Kip, H. Ribbink en W. Frantzen, te Nordhorn, allen door H. Boers te Oldenzaal.

Het voorstel tot toelating der Duitschers verwekte eenige oppositie, reden waarom de voorzitter onder verwijzing naar art. 10 van het Huishoudelijk Reglement zich genoodzaakt zag, alle candidaat-leden, voor zooverre aanwezig, te verzoeken, de vergadering voor een oogenblik te willen verlaten. Nadat de eenerzijds naar voren gebrachte bezwaren anderzijds waren weerlegd en de verwachting was uitgesproken, dat de candidaten goede en waardige leden onzer Vereeniging zouden worden, werden allen zonder hoofdelijke stemming als leden aangenomen.

Hierna verkreeg Prof. Dr. C. W. van der Pot te Groningen het woord om iets mede te deelen over Bentheim, *de Oostelijke buurman van het Oversticht*. Deze bespreking werd met aandacht gevolgd en aangezien Prof. van der Pot op verzoek van de voorzitter de toezegging deed deze voordracht nog een weinig meer uitgewerkt te zullen afstaan voor de komende Verslagen en Mededeelingen onzer Vereeniging, meenen wij te kunnen volstaan met daarheen te verwijzen.

In een zeer klaar en wetenschappelijk betoog heeft vervolgens mevrouw I. A. Kossmann-Putto, litt. dra. te Leiden, iets verteld over de Middeleeuwsche stad-boeken in het algemeen en over de z.g. *Oudste foliant van Kampen* in het bijzonder. De oudste stadboeken zijn te vinden in Keulen, Lubeck en eenige andere Duitse steden. Deze boeken dateeren al van het midden der dertiende eeuw en vormen uiteraard een kostelijke documentatie om meer inzicht te krijgen in de Middeleeuwsche gemeente-administratie en alzoo ook in de oude rechtsontwikkeling. Het is evenwel moeilijk na te gaan op welke bron de Kampenaren zich gebaseerd hebben toen zij in 1318 dit stadboek aanlegden, dat thans onze aandacht heeft. Zooals reeds bekend is, bestaat het plan de foliant, nadat deze

door de spreekster verder is bestudeerd, door de druk in een proefschrift te doen uitgeven. De foliant is bij eerste opzet deels gewijd aan de Stedelijke administratie, deels aan volontaire jurisdictie gevoerd door de z.g. Schepenbank. Uit de bespreking van mevrouw Kossmann bleek voldoende dat het mogelijk is, tal van conclusies inzake het eens te Kampen geldende recht uit het document te trekken, het heeft een zeker dynamisch karakter en er blijkt voldoende uit, dat de Kamper Magistraat uit die dagen volledig open stond voor vernieuwing; het waren mannen met een creatieve geest!

Het door de spreekster voorgedragene lokte bij de talrijke vergadering een warm applaus uit, en algemeen was de overtuiging, dat een nadere bewerking van deze foliant zeer aanbevelenswaard is.

De heer Drs. C. N. Fehrmann hield hierna een boeiend betoog inzake *de Kamper klokkengieters*. Verscheidene klokken uit de bloeitijd van deze IJsselstad zingen nog steeds in de torens, maar wie kent nog de namen van hun makers? Het klokkengieten is een oud ambacht. De Egyptenaren spraken er al van, voor Grieken en Romeinen geldt hetzelfde en nadat de eerste Christenen de klokken als een heidens symptoom van de hand hadden gewezen, kwam het klokkengieten toch ook al in de vroege middeleeuwen in christelijk Europa in hoge eer. Een van de grootste middeleeuwsche gieters heeft een groot deel van zijn leven in Kampen gewoond. Deze, Geert van Wou, verhuisde in 1480 van 's-Hertogenbosch naar deze oude IJsselstad en zou daar tot zijn dood in 1527 blijven. Hij verstond de kunst het brons (80 pct. koper, 20 pct. tin) een edele klank en vorm te geven en zoo trok hij her- en derwaarts om aan de talrijke opdrachten te voldoen. Toen was er nog sprake van een transportprobleem en zoo was het gewoonte, dat de gieters hun werk aan de voet van of zelfs in de torens verrichtten. Ondanks deze lange reizen bleef Geert van Wou Kampen echter trouw.

Er hangen nog zes klokken van deze meester in de stad. De

oudste is de Mariaklok, die nu in de Nieuwe toren hangt. Een gevaarte van 1.86 meter hoog en met twee Mariafiguren. Dit is een van de klokken, welke de ramp overleefden toen de Onze Lieve Vrouwenkerk in 1609 instortte.

In de nieuwe toren zijn nog drie andere klokken van Van Wou en in de Nicolaaskerk hangen er twee. Toen zijn metalen klokken als zijn kinderen getreurd hadden bij zijn ter aarde bestelling in 1527, nam een van zijn zonen, alweer een Geert van Wou, zijn werk over. Ook deze verwierf een goede reputatie, maar Kampen heeft thans geen klokken meer van hem. Nadat hij in 1544 de stad had verlaten, werd dit schoone en fraaie ambacht hier geruime tijd vrijwel niet beoefend. Later, tegen het einde van de zestiende eeuw en ook in de eerste helft van de 17e eeuw kwam er een nabloei. Toen kregen namen als Wagewaert en Vestrinck zekere bekendheid. Doch toen Hendrick Vestrinck in 1658 stierf, werd er definitief een streep gezet onder de Kamper klokkengieterskunst.

Dat bleek trouwens wel duidelijk een vijftal jaren later, toen er een carillon besteld moest worden voor de Nieuwe toren. De opdracht kwam niet bij een Kamper kunstenaar, maar bij de fameuze François Hemony terecht, de Lotharinger, die naar Amsterdam verhuisde.

Deze voordracht werd met groote aandacht gevolgd. Op de vraag van de voorzitter deze voordracht mede te willen afstaan voor de „Verslagen en Mededeelingen” deelde de heer Fehrmann mede, dat deze zou worden opgenomen in de *Kamper Almanak 1953-1954*.

Aan het einde van de vergadering gaf de secretaris een overzicht van eenige belangrijke Overijsselsche figuren, die reeds in het midden der vorige eeuw zeer actief het sociaal- en cultureel leven binnen deze provincie gestimuleerd hebben, namelijk Mr. J. M. van Roijen en B. W. A. E. Baron Sloet tot Oldhuis, alsmede W. C. H. Staring. Ook bracht hij naar voren Mr. J. ter Peltswijk, G. Luttenberg en enkele andere die mede door hun optreden en werk in 1846 de eens zoo bekende „Ver-

XXXV

eeniging voor Provinciale Welvaart" hebben doen oprichten en die later de stoot hebben gegeven tot het ontstaan van onze Vereeniging in het jaar 1858.

Het was ongeveer half vijf, toen de voorzitter met dank aan de sprekers deze goed geslaagde vergadering kon sluiten.
